

EU postigla ključni sporazum za reviziju tržišta ugljenika

Plan oporavka EU: Postignut privremeni sporazum o REPowerEU

Ministri energetike EU usvojili hitne mere za izdavanje dozvola

EU dogovorila gornju granicu cene gasa na 180 eura za MWh

EU UZBRDO U 2023

SADRŽAJ b1

EU postigla ključni sporazum za reviziju tržišta ugljenika	OVDE
Plan oporavka EU: Postignut privremeni sporazum o REPowerEU	OVDE
Ministri energetike EU usvojili hitne mere za izdavanje dozvola	OVDE
Postavljena scena za borbu oko cilja EU za obnovljivu energiju do 2030.	OVDE
ACER preuzima korake da ukloni barijere za odgovor na zahteve na tržištima električne energije	OVDE
ACER procenjuje konzistentnost planova gasne i vodonične mreže	OVDE
Cena uglja ide u 2023. na 400 USD/t	OVDE
Emisije CO2 u EU su u novembru dostigle 30-godišnji minimum	OVDE
EU odobrila nemačku šemu za OIE od 28 mlrd eura – ali da li je to pošteno?	OVDE
EU odobrila Nemačkoj uslovno „nacionalizaciju“ Unipera i SEFE	OVDE
Nemački Uniper vratio na tržište 2.150 MW kapaciteta TE na ugalj	OVDE
Mađarska dokapitalizovala državnu energetska kompaniju MVM	OVDE
Poljski regulator utvrdio snabdevačima cene energije za 2023.	OVDE
EU dogovorila gornju granicu cene gasa na 180 eura za MWh	OVDE
ACER: Ograničenje cene gasa neisprobano sredstvo	OVDE
Analitičari: Lako izbeći gornju granicu cene gasa	OVDE
Prosečne cene el. energije u Evropi za dan unapred - Nedelja 12.-18. decembar	OVDE
DOSIJE: Energetske zajednice da transformišu energetska sistem EU	OVDE

EU postigla ključni sporazum za reviziju tržišta ugljenika

BRISEL - Evropski pregovarači su se 18. decembra složili da reformišu

produženjem povećane godišnje stope unosa dozvola (24%) nakon 2023. godine, plus stvaranjem praga od 400 miliona dozvola, navode institucije. .

sistem EU za trgovinu emisijama, povećavajući ambicije smanjenja emisije ugljen-dioksida do 2030. godine, sa detaljima o ukidanju besplatnih dozvola i potvrđujući uključivanje pomorskog brodarstva i novog ETS II za zgrade i transport.

Glavni sporazum zahteva da 10.000 obuhvaćenih instalacija ETS-a smanje svoje emisije ugljenika za 62% u odnosu na nivoe iz 2005. do 2030. godine, jedan procentni poen više nego što je predložila Evropska komisija i povećanje od 44% u odnosu na trenutni cilj.

Jednokratno smanjenje dozvola EU od 90 miliona mt CO₂e 2024. i 27 miliona mt 2026. pomoglo bi Evropi da ispuni cilj, u kombinaciji sa godišnjim smanjenjem dozvola za emisije CO₂ (EUA) od 4,3% od 2024-2027 i 4,4% od 2028-2030, saopšteno je iz Saveta EU i Evropskog parlamenta.

U međuvremenu, rezerva za stabilnost tržišta, koja obezbeđuje stabilnost cena za instalacije obuhvaćene ETS-om, bila bi "ojačana"

Pregovarači su se takođe složili da će se besplatne emisije ugljenika za sektore izložene ispuštanju ugljenika postepeno ukidati u periodu od devet godina između 2026. i 2034., što će omogućiti postepeno uvođenje Mehanizma za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM).

Besplatne naknade: postupno ukidanje vremenskih okvira za sektore curenja CO₂

Godina

Stopa ukidanja

2026 - 2,50%

2027 - 5%

2028 - 10%

2029 - 22,50%

2030 - 48,50%

2031 - 61%

2032 - 73,50%

2033 - 86%

2034 - 100%

"Tokom ovog vremena CBAM će se primenjivati samo na deo emisija koji ne koristi besplatne dozvole u okviru EU ETS-a, kako bi se u potpunosti poštovala pravila Svetske trgovinske organizacije", saopšteno je iz Saveta.

Sektorima relevantnim za CBAM - cement, aluminijum, đubriva, proizvodnja električne energije, vodonik, gvožđe i čelik, kao i neki prekursori i ograničeni broj proizvoda koji se nalaze dalje u distribuciji - će se postupno ukidati besplatne dozvole, sporije na početku, uz podršku za dekarbonizaciju u ponudi preko Fonda za inovacije EU.

"Ovaj sporazum će pružiti ogroman doprinos borbi protiv klimatskih promena uz niske troškove. Daće prostor građanima i industriji u teškim vremenima i dati jasan signal evropskoj industriji da se isplati ulagati u zelene tehnologije", rekao je evroparlamentarac Peter Liese, izvestilac o ugljeniku za EP.

Do 2025. EK treba da proceni rizik od curenja ugljenika za robu proizvedenu u EU namenjenu izvozu u zemlje koje nisu članice EU, dajući zakonski predlog usklađen s STO-om za rešavanje rizika ako bude potrebno.

Osim toga, oko 47,5 miliona EUA bi se koristilo za prikupljanje novih sredstava za rešavanje bilo kakvog rizika od curenja ugljenika vezanog za izvoz, saopšteno je iz EP.

Zgrade i transport

U međuvremenu, poseban "EU ETS II" za gorivo za drumski transport i zgrade trebalo bi da bude uspostavljen do 2027. godine, godinu dana kasnije nego što je predložila EK.

Kako je zatražio EP, biće pokriveno i gorivo za druge sektore, kao što je proizvodnja.

ETS II bi mogao biti odgođen do 2028. ako cene energije ostanu izuzetno visoke, dok će se uspostaviti novi mehanizam stabilnosti cena kako bi se osiguralo da cene ETS II porastu iznad 45 eura/mt CO₂, 20 miliona dodatnih dozvola će biti oslobođeno.

"Deo prihoda od aukcije [ETS II dozvola] korišćiće se za podršku ugroženim domaćinstvima i mikropreduzećima kroz namenski za Socijalni klimatski fond", navodi Savet. Fond će, hranjen raznim prihodima, imati maksimalan budžet od 65 milijardi evra.

EU ETS pomorski transport

Pregovarači su u međuvremenu potvrdili uključivanje emisija iz pomorskog brodarstva u EU ETS, uz obavezu brodarskih kompanija da predaju dozvole za 40% verifikovanih emisija od 2024. godine, 70% za 2025.

i 100% za 2026.

Većina velikih plovila bi od početka bila uključena u EU ETS, dok će brodovi na moru od preko 5.000 mt bruto tonaže biti uključeni u EU MRV uredbu (praćenje, izvešćivanje, provera emisija CO₂) od 2025. godine, te u EU ETS od 2027.

Brodovi za generalni teret i brodovi na moru između 400-5 000 mt bruto tonaže biće uključeni u MRV uredbu od 2025. godine uz uključivanje u EU ETS reviziju.

Plan oporavka EU: Postignut privremeni sporazum o REPowerEU

BRISEL - EU ubrzava kraj svoje zavisnosti od uvoza ruskih fosilnih goriva. BRISEL - Pregovarači Saveta Evrope i Evropskog parlamenta postigli su privremeni dogovor o predlogu REPowerEU koji ima za cilj jačanje strateške autonomije Unije diverzifikacijom snabdevanja energijom i jačanjem nezavisnosti i sigurnosti Unije u snabdevanju energijom.

U praktičnom smislu, države članice će moći da dodaju novo poglavlje REPowerEU svojim nacionalnim planovima oporavka i otpornosti (RRP) u okviru NextGenerationEU, kako bi finansirale ključne investicije i reforme koje će pomoći u postizanju REPowerEU ciljeva.

Poglavlja REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost (RRP) država članica će ocrtati nove reforme i investicije, započete od 1. februara 2022. nadalje, i/ili prošireni deo reformi i investicija uključenih u već usvojene RRP.

Opseg poglavlja je dodatno pojašnjen i uključivaće, između ostalog:

- povećanje energetske efikasnosti u zgradama i kritičnoj energetskoj infrastrukturi
- industrija dekarbonizacije
- povećanje proizvodnje i unosa održivog biometana i obnovljivog ili bezfosilnog vodonika
- povećanje udela i ubrzanje primene obnovljive energije
- poboljšanje energetske infrastrukture i objekata kako bi se zadovoljile trenutne potrebe sigurnosti snabdevanja gasom, uključujući utečnjeni prirodni gas (LNG), posebno kako bi se omogućila diversifikacija snabdevanja u interesu Unije kao celine
- naftna infrastruktura i objekti potrebni za zadovoljenje trenutnih potreba sigurnosti snabdevanja mogu biti uključeni u

REPowerEU poglavlje države članice koja je bila predmet vanrednog privremenog odstupa zbog svoje specifične zavisnosti od nafte i geografske situacije

- rešavanje energetske siromaštva
- podsticanje smanjenja potražnje za energijom
- rešavanje unutrašnjih i prekograničnih uskih grla u prenosu i distribuciji energije
- pomoćno skladište električne energije
- ubrzanje integracije obnovljivih izvora energije
- podržavanje transporta bez emisija i njegove infrastrukture, uključujući železnicu

Što se tiče finansiranja bespovratnih sredstava, zakonodavci su se složili da će izvori biti Fond za inovacije (60%) i ETS naknade (40%).

Ključ za raspodelu biće formula koja uzima u obzir kohezionu politiku, zavisnost država članica od fosilnih goriva i povećanje ena investicija, u skladu sa stavom Saveta.

Države članice će imati dodatne podsticaje da traže kreditnu podršku, uključujući u slučaju zahteva iznad 6,8% BDP-a gde se primenjuju relevantni uslovi. Države članice imaju mogućnost dobrovoljnih transfera iz rezerve za prilagođavanje Brexita (BAR).

Države članice koje imaju nepotrošena koheziona sredstva iz prethodnog Višegodišnjeg finansijskog okvira (2014-2020) imaju mogućnost da ih koriste za podršku malim i srednjim preduzećima i ugroženim domaćinstvima koja su posebno pogođena povećanjem cena energije.

Sporazum je privremen jer još uvek treba da ga potvrde države članice u Savetu, a potom Evropski parlament da bi bio konačan.

Pozadina:

Evropska komisija je 18. maja 2022. godine predložila REPowerEU paket kojim se modifikuje Uredba o oporavku i otpornosti (RRF) i drugi zakonodavni akti.

Njime se predviđaju ciljane izmene i dopune za finansiranje investicija i reformi sa ciljem diverzifikacije snabdevanja energijom i smanjenja zavisnosti od fosilnih goriva. To će se postići dodavanjem poglavlja posvećenih RRP-ovima, uključujući nove reforme i investicije, te osiguravanjem sinergije i komplementarnosti između mera koje se finansiraju u okviru RRF-a i akcija podržanih putem drugih nacionalnih fondova ili fondova Unije.

Konkretno, zakonski predlog podnet zajedno s REPowerEU planom ima za cilj učiniti RRF strateškim okvirom za REPowerEU inicijative, maksimizirajući komplementarnost, doslednost i koherentnost politika i akcija koje se poduzimaju kako bi se ubrzalo smanjenje zavisnosti od fosilnih goriva i ublažili društveno-ekonomski troškovi i uticaji tokom tranzicije.

Predlogom Komisije uvedeno je:

1) Izmene i dopune RRF uredbe:

Povećanje finansijske kovertne RRF-a sa 20 milijardi evra bespovratnih sredstava od prodaje dozvola za sistem trgovanja emisijama EU. Ključ raspodele koji se odnosi na raspodelu ovih novih sredstava među 27 država članica ostaje isti kao u originalnoj RRF uredbi (odražavajući uticaj krize COVID-19 na ekonomije država članica);

Obaveza država članica koje modifikuju svoje RRF da podnesu i posebno poglavlje REPowerEU;

Ciljano izuzeće od obaveze primene principa da ne učini značajnu štetu (DNSH) za reforme i investicije koje poboljšavaju energetska infrastrukturu kako bi se zadovoljile trenutne potrebe sigurnosti snabdevanja naftom i gasom;

Obaveza da se u roku od 30 dana od dana stupanja uredbe na snagu saopšti Komisiji da li države članice nameravaju da traže kreditnu podršku kako bi otvorile mogućnost preraspodele kredita, uključujući povećanje maksimalnog iznosa u izuzetnim okolnostima;

Novi kriterijum procene koji zadovoljava specifične ciljeve REPowerEU;

Obaveze izveštavanja u vezi sa poglavljem REPowerEU

2) **Izmena i dopuna odluke (EU) 2015/1814** kojom se prolongira trenutna stopa unosa emisijskih jedinica u Rezervu za stabilnost tržišta do 2030. godine i daje mogućnost da se deo emisijskih jedinica koje se u njoj drže na slobodi i licitaciji, a ostvareni prihod rasporedi prema RRF-u.

3) **Izmena direktive 2003/87/EC** kojom se uspostavljaju modaliteti za licitaciju emisija oslobođenih iz rezerve za stabilnost tržišta i prenos ostvarenih 20 milijardi eura prihoda u Instrument za oporavak i otpornost.

4) **Izmena Uredbe (EU) 2021/1060** koja daje mogućnost državama članicama da prenesu do 7,5% svojih nacionalnih alokacija na RRF, uz postojeću mogućnost transfera od 5%, za podršku reformama i investicijama uključenim u REPowerEU poglavlje.

5) **Izmena Uredbe (EU) 2021/2115** koja omogućava državama članicama da isporuče deo Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) kroz RRF, za podršku reformama i investicijama uključenim u poglavlje REPowerEU.

Savet je usaglasilo svoj stav o predlogu 4. oktobra 2022. Evropski parlament je 10. novembra usvojio niz amandmana na zakonski predlog, koji čine njegov stav u pregovorima sa Savetom. Pregovori u trijalogu započeli su 16. novembra i završeni danas postignutim privremenim sporazumom.

Ministri energetike EU usvojili hitne mere za izdavanje dozvola

BRISEL - Ministri energetike EU složili su se da hitno ubrzaju izdavanje dozvola za obnovljive izvore energije.

Odluka o hitnim merama za ubrzanje izdavanja dozvola donesena je već u novembru, ali je konačno zeleno svetlo dato na sastanku Energetskog saveta 19. decembra u paketu sa sporazumom o ograničenju cene gasa u EU.

Posebno hitne mere za izdavanje dozvola označavaju prvi put da EU zakonski definiše proširenje obnovljivih izvora energije kao pitanje od prevashodnog javnog interesa.

Evropa želi da energija vetra podmiri 43% njenih potreba za električnom energijom do 2030. godine, u odnosu na 15% danas, kako bi ojačala svoju energetska sigurnost i održala pristupačne cene električne energije za domaćinstva i preduzeća. To znači povećanje kapaciteta energije vetra u Evropi sa 190 GW danas na 510 GW do 2030. godine.

Ali izdavanje dozvola ostaje glavno usko grlo za širenje obnovljivih izvora energije i nastavlja da koči izgradnju vetroelektrana.

Usvajanjem hitnih mera države članice moraju da dozvole projekte za regeneraciju u roku od 6 meseci, uključujući procenu uticaja na životnu

sredinu i dozvole za mrežu. Ako ponovno napajanje rezultira povećanjem kapaciteta za manje od 15% onda će priključak na mrežu biti čak dozvoljen u roku od 3 meseca.

Od ključne važnosti je da države članice mogu primeniti pravila o vanrednim situacijama na projekte energije vetra koji su u razvoju. Osamdeset GW kapaciteta energije vetra trenutno je zaglavljeno u procedurama izdavanja dozvola širom Evrope.

Hitne mere za izdavanje dozvola samo su jedan korak u široj reformi pravila o dozvolama za obnovljive izvore energije u EU.

Paralelno s tim, EU revidira svoju Direktivu o obnovljivim izvorima energije iz 2018. koja će uključiti nove predloge dozvola iz REPowerEU strategije Evropske komisije. Oni se, na primer, odnose na uvođenje u Direktivu principa prevladavanja javnog interesa, ili pojašnjavanje koje dozvole spadaju u obavezne rokove EU za izdavanje dozvola za obnovljive izvore energije. Države članice EU i Evropski parlament počće pregovore o konačnom tekstu revidirane Direktive o obnovljivim izvorima energije u januaru 2023.

Postavljena scena za borbu oko cilja EU za obnovljivu energiju do 2030.

BRISEL - Francuska, Holandija, Irska i nekoliko drugih zemalja EU oklevaju da podrže predlog Evropske komisije za jačanje cilja EU za obnovljivu energiju za 2030. kao Većina zemalja članica EU podržala je cilj od 40% za obnovljive izvore energije do 2030. godine – što je daleko od cilja od 45% koji je predložila Evropska komisija i koji je podržao Parlament ranije ove godine kao odgovor na ruski rat u Ukrajini, piše 23. decembra **Euractiv**.

Ukupno 51 gigavat snage vetra i sunca instaliranih 2022. godine pomogao je EU da uštedi oko 10 milijardi kubnih metara gasa, rekla je komesarka EU za energetiku Kadri Simson ilustrujući doprinos obnovljivih izvora energetske nezavisnosti Evrope.

Evropski parlament se slaže. U septembru su zastupnici Evropskog parlamenta velikom većinom glasali za cilj od 45%. A njihov stav je važan jer Parlament ima jednaku reč kao i zemlje članice EU kada se radi o usvajanju zakona EU.

Ipak, 27 ministara energetike bloka uspela je da obezbedi većinu samo za cilj od 40 posto koji je iznela izvršna vlast EU godinu dana pre ruske intervencije, piše Euractiv.

Uz formalno usvojen stav Saveta, sada se mogu voditi takozvani trijalozni razgovori između Evropske komisije, Saveta i Parlamenta kako bi se pokušao pronaći kompromis.

A sa položajima koji su još udaljeni, borbene linije su sada povučene.

Dva bloka

Na energetsom savetu održanom u ponedeljak prošle nedelje, mnoge zemlje članice EU su bile skeptične u pogledu podizanja cilja EU za

obnovljivu energiju, a ključne zemlje poput Francuske odbile su da podrže cilj od 45 posto.

Ana Moskva, poljska ministarka za klimu i životnu sredinu, bila je među onima koji su pozvali EU da se drži cilja od 40 posto dogovorenog ranije u junu.

Podržale su je Bugarska i Slovačka, kao i mađarski ministar. Rumunija je ponovila ovaj stav, rekavši da bi cilj od 45% „doveo do veće neizvesnosti“ za zemlje članice EU u postizanju svojih ciljeva.

S druge strane, u zajedničkoj deklaraciji, osam zemalja EU – Austrija, Danska, Estonija, Nemačka, Grčka, Luksemburg, Portugal i Španija – izrazilo je podršku cilju od 45%.

Hrvatska i Irska glasale su za cilj od 40 posto u kompromisnom tekstu koji je predložilo češko predsedništvo Saveta EU, ali su rekle da će biti otvorene za razmatranje višeg cilja tokom predstojećih razgovora s parlamentom o finalizaciji zakona. I Finska je rekla da će "podržati cilj od 45% kada se pređe na sledeću fazu pregovora".

Holandija je, sa svoje strane, rekla da bi „bila srećna da ima ambiciozniji cilj“, ali bi mogla da živi sa rasponom od 40-45 odsto koji je predložila Danska.

Francuska je bila jedina istaknuta zemlja EU koja je ostala zatvorena po tom pitanju.

Završni razgovori nakon Nove godine

Direktiva o obnovljivoj energiji sada ulazi u završnu fazu usvajanja, a nakon nove godine će se održati trosmerni razgovori između zemalja EU, Komisije i Parlamenta pod pokroviteljstvom švedskog predsedništva Savetom EU..

ACER preuzima korake da ukloni barijere za odgovor na zahteve na tržištima električne energije

LJUBLJANA - Agencija EU za saradnju energetskih regulatora (ACER) danas je preduzela dva velika koraka koji imaju za cilj da uklone barijere za odgovor na potražnju na tržištima električne energije:

ACER je dostavio svoje okvirne smernice o odgovoru Evropskoj komisiji;

ACER-ova studija o procesima pretkvalifikacije za pružanje usluga balansiranja vidi prostor za mrežne operatere da pojednostave svoje procese pretkvalifikacije kako bi omogućili odgovor malog obima potražnje za pružanjem usluga balansiranja.

Šta je odgovor na potražnju?

Odgovor na potražnju u suštini znači promenu potrošnje električne energije kako kupci (pojedinačno ili kolektivno) reaguju na neki tržišni signal kao što je promena cena električne energije ili neki finansijski podsticaj za povećanje/smanjenje/promenu vremena njihove potrošnje električne energije. U kontekstu ove okvirne smernice obuhvaćeno je samo aktivno učešće odgovora na potražnju na tržištima električne energije.

ACER-ove okvirne smernice postavljaju glavne principe za razvoj obavezujućih pravila EU o odgovoru na potražnju. Cilj je olakšati učešće više odgovora na potražnju, uključujući potražnju za

električnom energijom potrošača, skladištenje i distribuiranu proizvodnju (npr. krovni solarni paneli, električna vozila) na veleprodajnim tržištima električne energije, kao i olakšati tržišnu nabavku radi balansiranja, upravljanja zagušenjima i usluge kontrole napona koje su potrebne mrežnim operaterima.

Nakon što Evropska komisija odobri okvirne smernice ACER-a, Komisija će od ENTSO-E-a i EU DSO entiteta tražiti da izrade (u roku od 12 meseci) predlog novih obavezujućih pravila EU.

ACER studija o procesima pretkvalifikacije za pružanje usluga balansiranja

U sklopu praćenja veleprodajnog tržišta električne energije, ACER je razmotrio različite pristupe pretkvalifikacije balansiranja električne energije u Evropi.

Sveukupna ACER-ova studija otkriva da postoji znatan prostor za mrežne operatere da smanje barijere za ulazak na tržište novim i malim učesnicima na tržištu, uključujući odgovor na potražnju malog obima, u pružanju usluga balansiranja. ACER studija prikazuje neke prakse koje bi TSO-ovi mogli razmotriti kako bi poboljšali i pojednostavili proces pretkvalifikacije proizvoda za ove nove i manje učesnike na tržištu, uključujući odgovor na potražnju.

Kako to pomaže sigurnosti snabdevanja energijom i potrošača u EU?

Programi odgovora na potražnju omogućavaju potrošačima da prilagode svoju potrošnju u ključnim trenucima kako bi pomogli mrežnim operaterima da upravljaju vršnom potražnjom za električnom energijom i nižim troškovima sistema. Trenutno potrošači ne učestvuju u velikoj meri na tržištima električne energije. Međutim, fleksibilnost koju bi manji učesnici na tržištu (uključujući odgovor na potražnju, distribuiranu proizvodnju i rešenja za skladištenje energije) mogli pružiti potrebna je sve više za sigurnost snabdevanja.

ACER nastoji da ukloni barijere koje ometaju ulazak u odgovor na potražnju i učešće na tržištima, uključujući omogućavanje učešća na strani potražnje u tržišnoj nabavci usluga koje su potrebne mrežnim operaterima.

ACER procenjuje konzistentnost planova gasne i vodonične mreže

LONDON – Agencija Evropske unije za saradnju energetske regulatora (ACER) objavila je 19. decembra recenziju o konzistentnosti najnovijih objavljenih planova razvoja prirodnog gasa i vodonika, prenosi *ICIS*.

Pregled ima za cilj da analizira da li planovi razvoja mreže pokrivaju aspekte energetske tranzicije (mešanje vodonika, biometan, strategije za vodonik).

Glavne preporuke iz pregleda su:

- Fokusirajte se na investicije koje omogućavaju ubrzigavanje niskougleničnih i obnovljivih gasova u mreže
- Razmotriti moguće buduće potrebe za razgradnjom gasne infrastrukture
- Budite bolje koordinirani sa susednim državama članicama za prekogranična pitanja
- Uključite podatke o troškovima projekta

- Uključiti infrastrukturu koja će uskoro biti operativna sa ciljem postepenog ukidanja ruskog gasa
- Gradite na kompatibilnim scenarijima usklađenim s ciljevima dekarbonizacije i postepenog ukidanja zavisnosti od ruskog gasa

Desetogodišnji plan razvoja mreže EU trebalo bi da učini dekarbonizaciju gasa glavnim pokretačem razvoja mreže, kao i uskladiti očekivanja povećanja ponude i potražnje za obnovljivim vodonikom i biometanom.

Nadalje, pregled preporučuje da nacionalna regulatorna tela podrže pristup na nivou cele EU ograničenjima mešanja vodonika, pri čemu se mešanje vodonika smatra privremenim/prelaznim rešenjem za dekarbonizaciju.

Osim toga, adaptacije mreže kako bi se olakšalo mešanje vodonika trebalo bi da se preduzmu u kraćem vremenskom okviru koji je trenutno naveden u strategijama za vodonik među državama članicama.

Mešanje vodonika u gasnu mrežu smatrano je potencijalnim sredstvom za podršku ekonomiji vodonika u kratkoročnom/srednjoročnom periodu pre nego što određeni cevovodi vodonika postanu operativni.

Mnogi delovi severozapadne Evrope potencijalno bi mogli uzeti mešavinu vodonika od 20%, međutim, nije uspostavljena čvrsta regulativa u pogledu mešanja vodonika i postoje pitanja koja se tiču drugih delova evropske gasne mreže o tome kolika količina mešavine vodonika može trajati bez značajnih promena u infrastrukturi..

Emisije CO2 u EU su u novembru dostigle 30-godišnji minimum

HELSINKI - Emisije u EU – uključujući emisije iz energetskog sektora i proizvodnje energije iz fosilnih goriva – dostigle su u novembru najnižu vrednost u najmanje 30 godina, prema Centru za istraživanje energije i čistog vazduha (CREA) .

Ukupne emisije CO2 širom EU padaju od jula, zbog drastičnog smanjenja upotrebe gasa u industriji i zgradama.

Uprkos blagim novembarskim temperaturama koje doprinose smanjenju potražnje za gasom, glavni razlog za smanjenje emisija u EU pripisuje se uticaju visokih cena na potražnju i potrošnju električne energije, kao i povećanju proizvodnje energije vetra i sunca. Oba obnovljiva izvora dostigla su nove rekorde za mesec. Štaviše, izveštaj o stanju energetske unije za 2022. objavljen u oktobru pokazuje da je 19 od 27 država članica bloka postiglo rekordnu proizvodnju energije vetra i sunca od marta ove godine.

U međuvremenu, Francuska i Nemačka, dva glavna nuklearna igrača u bloku, ove godine su doživele dramatično smanjenje proizvodnje nuklearne energije, što stručnjaci pripisuju porastu proizvodnje energije vetra i sunca.

Iako nije došlo do povećanja proizvodnje čiste energije, zemlje uključujući Češku Republiku, Poljsku, Finsku, Švedsku i Holandiju i dalje su zabeležile smanjenje proizvodnje fosilne energije.

Nova statistika pokazuje da je zabrinutost da će EU nazadovati u pogledu klimatskih obaveza zbog krize fosilnih goriva koju je izazvao rat u Ukrajini neosnovana", rekla je Lauri Millivirta, vodeći analitičar i autor izveštaja. „Bilo je čestih primedbi u tom smislu na Cop27, govoreći da se Evropa vraća na ugaj i dodala: „Pokazujemo da to nije bio slučaj – došlo je do pogrešnog čitanja potrošnje uglja”.

EU odobrila nemačku šem za OIE od 28 mlrd eura – ali da li je to pošteno?

BRISEL - EU je odobrila nemačku šemu obnovljive energije u iznosu od 28 milijardi evra, dizajnirane da ispuni cilj Nemačke da proizvodi 80 posto svoje električne energije iz obnovljivih izvora do 2030. godine. Zamenjujući postojeću šemu podrške obnovljivim izvorima energije, ona traje do 2026.

Evropska komisija kaže da će pozitivan uticaj ove državne subvencije u sektoru privrede na životnu sredinu nadmašiti moguće narušavanje konkurencije.

Kako funkcioniše nemački program?

Šema plaća premiju proizvođačima obnovljive energije, povrh tržišne cene koju dobiju za prodaju svoje energije. Mali proizvođači mogu dobiti podsticajnu, fid-in-tarifu dajući zagarantovanu cenu za svoju električnu energiju.

Proširenje proizvodnje čiste energije biće ključno za postizanje nemačkog cilja da eliminiše svoje neto emisije stakleničkih gasova do 2045. Takođe će, navode u Komisiji, delimično popuniti jaz u snabdevanju energijom izazvan smanjenjem isporuka ruskog gasa Evropi, prenosi portal [eunews.green](https://www.eunews.green).

Kako bi izbegla dvostruku kompenzaciju kompanijama, Nemačka će takođe postepeno ukinuti postojeću podršku proizvođačima iz obnovljivih izvora u vremenima negativnih cena električne energije do 2027.

Da li je podrška EU nemačkoj šemi OIE pravedna?

Komisija odobravanje saglasnosti obrazlaže time da je državna podrška Berlina za OIE ograničena na "neophodan minimum" i uključuje zaštitne mere za smanjenje narušavanja konkurencije. Kompanije se moraju prijaviti za pomoć na vladinim tenderima.

Odgovor Berlina na evropsku energetska krizu ranije je izazvao kritike nekih zemalja EU.

Zabrinutost je bila usmerena na širi plan Nemačke da potroši do 200 milijardi eura subvencija kako bi zaštitili potrošače i preduzeća od rastućih troškova energije. To je suma koju mnoge druge države ne mogu priuštiti, a za koju su neki rekli da bi narušila konkurenciju na jedinstvenom tržištu Evropske unije.

Nemačka inicijativa, najavljena u oktobru, naglasila je podelu između bogatih zemalja EU koje mogu prihvatiti nova zaduživanja i vlada u nedostatku novca koje očajnički traže nova sredstva.

"Bez zajedničkog evropskog rešenja, ozbiljno rizikujemo fragmentaciju. Stoga je najvažnije da sačuvamo jednake uslove za sve", rekla je tada predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen, ne pominjući Nemačku.

EU odobrila Nemačkoj uslovno „nacionalizaciju“ Unipera i SEFE

BRISEL — Evropska unija odobrila je Nemačkoj nacionalizaciju dve velike gasne kompanije uz dugačku listu uslova koji zahtevaju da obe firme prodaju imovinu i podfirmu.

EU je odobrila paket pomoći u iznosu od 34,5 milijardi eura za kompaniju Uniper, najveći u nemačkoj istoriji. Takođe je odobrila spašavanje konglomerata EFE Securing Energy for Europe u iznosu od 6,3 milijarde eura, bivše evropske jedinice za trgovinu i snabdevanje Gasproma, pod uslovom da proda i imovinu, piše **Bloomberg**.

Uniper mora prodati elektrane u Nemačkoj i Mađarskoj kako bi zadovoljio proviziju, a vlada u Berlinu takođe mora težiti smanjenju svog udela u Uniperu na ne više od 25 posto do kraja 2028. godine, navodi Evropska komisija (EK).

"Mnogi uvoznici ruskog prirodnog gasa trenutno se ne opslužuju. To ima teške posledice za kupce i za nemačku ekonomiju", rekla je Margret Vestager, izvršna potpredsednica EK zadužena za politiku konkurencije.

UNIPER

Sporazum zahteva da Uniper koristi 30% svog profita za pokrivanje troškova zamene ruskog gasa prihodima od svojih drugih poslova, saopštila je EK. Prioritet se mora dati snabdevanju lokalnih dobavljača koji imaju postojeće ugovore sa komunalnim preduzećem.

“Učinićemo sve što je u našoj moći da pronađemo najbolje vlasnike za imovinu i poslove koji će se prodati”, rekao je u utorak glavni izvršni direktor Unipera Klaus-Diter Maubach.

Kao deo sporazuma, Uniper planira da proda 84% udela u svom poslovanju Unipro u Rusiji; elektranu na kameni uglj u Datelnu, Nemačka; poslovanje kompanije za daljinsko grejanje u Nemačkoj i drugu imovinu, navodi se u saopštenju.

Nacionalizacije su deo paketa od 200 milijardi eura koji je nemačka vlada sastavila kako bi pomogla kompanijama i domaćinstvima da se nose sa rastućim cenama energije. Uniper snabdeva gasom hiljade lokalnih komunalnih preduzeća i industriju, a njegova nacionalizacija se smatra ključnom za izbegavanje kolapsa energetskog sistema zemlje i zaštitu Nemačke od nestanka struje i racionalizacije ove zime i kasnije.

Finansijska situacija Unipera se brzo pogoršala otkako je Rusija ograničila isporuke gasa Evropi posle intervencije u Ukrajini. Cene gasa su porasle na nivoe iznad onoga što je komunalno preduzeće plaćalo za gorivo koje se isporučuje iz Moskve. Preduzeće je prijavilo neto gubitak od oko 40 milijardi eura u prvih devet meseci ove godine, uključujući troškove zamene gasa na skupljim veleprodajnim tržištima i očekivane buduće gubitke.

Veliki spasilački paket nemačke vlade zavisio je od odobrenja EU. Vladino preuzimanje uključuje ulivanje kapitala, finansiranje od državnog zajmodavca KfW i sticanje većinskog udela u vlasništvu finske komunalne kompanije Fortum

SEFE

SEFE mora napustiti Švajcarsku, Rumuniju, Češku Republiku, Mađarsku, Slovačku, Bugarsku i Meksiko i prodati svoje poslovanje sa gorivom za vozila, saopštila je EK. Direktori kompanije neće dobiti bonus i ne mogu vršiti nikakve akvizicije dok nemačka država poseduje manje od 50% udela.

SEFE “ne bi postigao srednjoročnu održivost uz niži iznos kapitalne podrške, jer bi kompanija imala preveliku zaduženost i ne bi bila operativno konkurentna”, rekla je Komisija.

Nemački Uniper vratio na tržište 2.150 MW kapaciteta TE na uglj

BERLIN - Uniper, nemačka energetska kompanija, saopštila je da produžava rad termoelektrana na kameni uglj Heyden 4 i Staudinger 5 najmanje do 31. marta 2024. godine.

U najavi na platformi za transparentnost nemačke berze za trgovinu električnom energijom (EEX), Uniper je rekao da se ta mera preduzima kao deo Zakona o

zameni elektrana (EKBG) nemačke vlade kako bi se osiguralo snabdevanje energijom u nadolazećim zimama.

Cilj zakona je da se što manje prirodnog gasa koristi za proizvodnju električne energije i da se zameni drugim izvorima energije, prenosi portal **Energy..**

Elektrana Heyden 4 u Peteršagenu kod Mindena već je prestala sa komercijalnim radom, ali se na osnovu vladine uredbe vratila na tržište u avgustu ove godine iz rezerve mreže na osnovu EKBG-a saopštila je kompanija.

Ova uredba dozvolila je povratak na tržište samo do 30.04.2023. Sada je ovaj rok produžen i nastavak rada je dozvoljen najviše do 31.03.2024. Elektrana ima ukupni kapacitet od 875 MW.

Termoelektrana na kameni ugalj Staudinger 5 u blizini Hanaua morala bi prestati s komercijalnim radom u maju iduće godine, ali je njen rad produžen, takođe na osnovu EKBG-a. Staudinger 5 ima ukupni kapacitet od 510 MW.

Istovremeno, Uniper se trenutno priprema za nastavak rada elektrane na kameni ugalj Scholven B (345 MW) u Gelsenkirchenu nakon juna 2023.

Sa Heyden 4 (875 MW), Scholven C (345 MW), Irsching 3 (415 MW) i Staudinger 5 (510 MW), Uniper je sada vratio oko 2.150 MW pouzdanog kapaciteta TE na ugalj na nemačko tržište električne energije kako bi smanjio potrošnju gasa tokom trenutnu situaciju nestašice, zaključuje se u saopštenju.

Cena uglja ide u 2023. na 400 USD/t

DŽAKARTA - Analitičari predviđaju se da će globalna cena uglja dostići 400 dolara po toni do početka sledeće godine zbog geopolitičkih neizvesnosti izazvanih ratom u Ukrajini, prenosi indonežanski *Investor Daily*.

Prema fjučersu na spot tržištu u australijskoj luci Njukasl, cena uglja je na kraju prošlonedeljnog trgovanja zatvorena na 401 dolar po toni za isporuku u decembru, što je više od 150 posto u odnosu na prošlogodišnji nivo.

Rastući trend nastaviće se do iduće godine, pa čak i početkom 2023. usred sve većih zahteva evropskih zemalja tokom zime i embarga na ruske isporuke energenata, rekla je Girta Joga, vodeći istraživač u energetske analitičkoj firmi ICDX sa sedištem u Džakarti.

Osim rastuće potražnje, kišna sezona poremeti snabdevanje velikih proizvođača poput Indonezije i Australije, dodala je.

Mađarska dokapitalizovala državnu energetska kompaniju MVM

BUDIMPEŠTA – Vlada Mađarske odlučila je da poveća kapital državne energetske kompanije MVM za 41 milijardu forinti (108,79 miliona dolara) na 849,4 milijarde forinti, navodi se u saopštenju kompanije objavljenom 24. decembra.

Mađarska je u velikoj meri zavisna od uvoza ruske nafte i prirodnog gasa, a rastuće cene energenata dovele su do povećanja deficita budžeta i tekućeg računa ove godine, što predstavlja izazov za vladu premijera Viktora Orbana, piše Reuters.

Mađarska će verovatno morati da plati 17 do 20 milijardi evra za račun za energiju sledeće godine, rekao je Orban u prošlu sredu, dodajući da će vlada prikupiti potrebna sredstva na tržištu.

Prema 15-godišnjem sporazumu potpisanom prošle godine Mađarska dobija 4,5 milijardi kubnih metara (bcm) gasa godišnje preko Bugarske i Srbije u okviru dugoročnog ugovora s Rusijom.

Kako bi olakšao teret visokih računa za energiju na deficit tekućeg računa i forintu, MVM je u oktobru postigao sporazum sa ruskim Gaspromom koji mu omogućava da odloži za naredne tri godine plaćanje za kupovinu gasa ako cene pređu određenu graničnu vrednost.

Kako bi ojačala forintu koja je u oktobru pala na rekordno nizak nivo, Narodna banka Mađarske je istog meseca objavila da će iz svojih međunarodnih rezervi početi da obezbeđuje devize za finansiranje uvoza energije.

Visoke cene energije takođe su primorale vladu da prekine decenijsku politiku i od avgusta ukine gornju granicu cena energije za domaćinstva sa velikom potrošnjom .

Poljski regulator utvrdio snabdevačima cene energije za 2023.

VARŠAVA – Poljski regulator energetskeg tržišta URE potvrdio je tarife za 2023. za pet dobavljača energije i pet distributivnih kompanija, saopšteno je 17. decembra.

Poljska je zamrznila cene energije za 2023. na ovogodišnjem nivou do određenih nivoa potrošnje za domaćinstva. Za većinu domaćinstava godišnja granica će biti 2.000 kilovat-sati (kWh).

Iznad ovih nivoa, cene energije su ograničene na 0,693 zlota po kilovat-satu, dok će naknade za distribuciju biti u skladu s odobrenim tarifama za 2023. godinu, navodi URE.

Energetske kompanije u Poljskoj moraju podneti predložene izmene tarifa za domaćinstva regulatoru na odobrenje.

Prema URE, potrošači u 2023. godini koji imaju godišnju potrošnju od 2.500 kWh plaćaće od 56,7% do 61% više mesečno nakon prekoračenja nivoa na kojem su cene zamrznute.

Dobavljači čije su tarife odobrene su PGE Obrot, Tauron Sprzedaz, Enea, Energa Obrot i Tauron Sprzedaz GZE.

Distributeri su PGE, Tauron, Enea, Energa i Stoen Operator.

EU dogovorila gornju granicu cene gasa na 180 eura za MWh

BRISEL - Ministri energetike Evropske unije 19. decembra su dogovorili gornju granicu cene gasa, nakon nedelja razgovora o vanrednoj meri koja je podelila mišljenja u celom bloku, prenose **agencije**.

Ograničenje je najnoviji pokušaj EU 27 zemalja da snizi cene gasa koji je povećao račune za energiju i doveo do rekordno visoke inflacije ove godine nakon što je dramatično smanjena isporuka ruskog gasa u Evropu.

Ministri su se složili da uvedu gornju granicu ako cene pređu 180 evra (191,11 dolara) po megavatsatu tokom tri dana na osnovu ugovora za naredni mesec u gasnom čvorištu Holandske Title Transfer Facility (TTF), koji služi kao evropsko merilo.

Cena TTF-a takođe mora biti 35 eur/MWh viša od referentne cene utečnjelog prirodnog gasa (LNG) za tri dana.

Ograničenje se može aktivirati počevši od 15. februara 2023. Ugovor će zemlje formalno odobriti u pisanoj formi, nakon čega može stupiti na snagu.

Ovo efektivno ograničava cenu po kojoj se može trgovati gasom, dok dozvoljava da limitirani nivo varira zajedno sa globalnim cenama LNG-a - sistem dizajniran da osigura da zemlje EU i dalje mogu licitirati po konkurentnim cenama za gas sa globalnih tržišta.

Jedan EU zvaničnik rekao je za **Reuters** da je Nemačka pristala na gornju granicu cena nakon što su se zemlje dogovorile o izmenama druge regulative o ubrzavanju izdavanja dozvola za obnovljivu energiju, a gornjoj granici su dodane jače zaštitne mere.

Zaštitne mere

Te zaštitne mere uključuju da će gornja granica biti suspendovana ako se EU suoči s nedostatkom gasa ili ako gornja granica izazove pad trgovanja TTF-om, skok u korišćenju gasa ili značajno povećanje marže učesnika na tržištu tog energenta.

Jacob Mandel, viši saradnik u Aurora Energy Research, rekao je da se TTF ugovor na prvi mesec retko zatvara iznad 180 eur/MWh, napominjući da se to dogodilo 64 dana u njegovoj istoriji i to sve tokom 2022.

Mađarska protiv, Holandija, Austrija uzdržane ...

Dva zvaničnika EU izjavila su da je samo Mađarska glasala protiv gornje granice cena.

Holandija i Austrija su bile uzdržane, strahujući da bi to moglo poremetiti evropska energetska tržišta i ugroziti energetske sigurnost Evrope.

Predlog EU također je izazvao protivljenje nekih učesnika na tržištu, koji su rekli da bi mogao uzrokovati finansijsku nestabilnost.

Interkontinentalna berza (ICE), koja ugošćuje TTF trgovinu na svojoj amsterdamskoj berzi, saopštila je prošle nedelje da bi mogla da premesti TTF trgovinu van EU ako blok ograniči cene.

U ponedeljak je rečeno da će proceniti da li može nastaviti da posluje na fer i urednim tržištima za trgovinu TTF gasnim čvorištima.

Prvomesečna cena TTF gasa zatvorila je trgovanje u ponedeljak za 9% niže, na 107 eura/MWh, pokazuju podaci Refinitiv Eikon-a.

Ugovor je u avgustu dostigao rekordnu vrednost od 343 evra.

U međuvremenu, portparol ruskog Kremlja Dmitrij Peskov rekao je da je ograničenje napad na tržišne cene i neprihvatljivo, izvestila je ruska novinska agencija Interfax.

ACER: Ograničenje cene gasa neisprobano sredstvo

LJUBLJANA - Ograničenje cena prirodnog gasa u EU je neprovereno sredstvo koje možda neće funkcionisati kako je predviđeno da spreči skokove cena gasa za evropska domaćinstva i preduzeća, rekao je za **Financial Times** šef Agencije Evropske unije za saradnju energetske regulatora (ACER).

Gornja granica cene gasa je „komplifikovano stvorenje, bez presedana i neprobano”, rekao je direktor ACER-a Christian Zinglensen za FT.

On je takođe napomenuo da bi se “nerado oslanjao na ovo ograničenje” kako bi zaštitio potrošače u EU od skokova cena.

Analitičari: Lako izbeći gornju granicu cene gasa

BRISSEL – Gornju granicu cene gasa koju je dogovorila Evropska unija biće lako izbeći i malo je verovatno da će postići cilj bloka za smanjenje cena energije, kažu analitičari i učesnici na tržištu.

"Moje gledište je da se to verovatno neće preneti na uštede za potrošače... u nekim slučajevima bi moglo povećati cene", rekao je Jacob Mandel, viši saradnik u Aurora Energy Research.

On pri tom ukazuje na različite načine na koje će kompanije moći zadržati trgovinu gasom po cenama iznad gornje granice.

Jedan takav put bi bio da trgovci zamene ugovore.

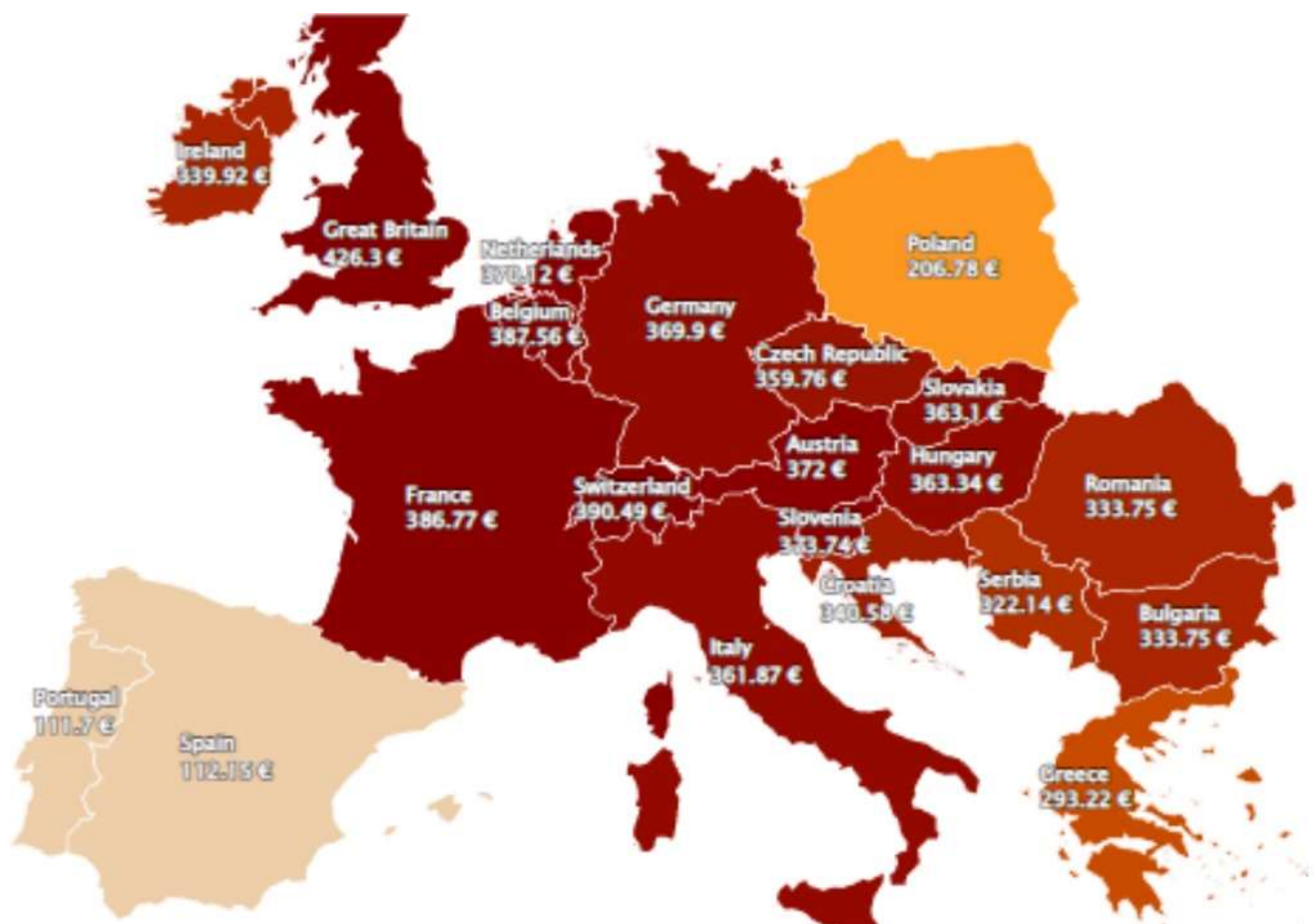
Ograničenje cena u EU primenjuje se na ugovore za prvi mesec, tromesečne i za prvu godinu ugovore na TTF-u, glavnom holandskom čvorištu za trgovinu gasom u Evropi, ali kompanije bi se mogle prebaciti na kupovinu gasa unutar dana ili za dan unapred, za koji ne važi ograničenje cena, prenosi Reuters.

Kompanije bi takođe mogle premestiti svoju trgovinu gasom sa energetske berze, gde će se primenjivati gornja granica cena u EU, i umesto toga obavljati privatne transakcije.

Ograničenje EU u početku neće pokrivati ove vanberzanske "over-the-counter" (OTC) trgovine, iako će blok sledeće godine razmotriti da li ih treba uključiti. Većina velikih evropskih potrošača u prometu tečnim prirodnim gasom (LNG) već obavlja OTC, što znači da na njih neće uticati ograničenje EU, prema procenama SEB Marketsa.

Ograničenje cena prirodnog gasa u EU je neprovereno sredstvo koje možda neće funkcionisati kako je predviđeno da spreči skokove cena gasa za evropska domaćinstva i preduzeća, rekao je za Financial Times šef Agencije Evropske unije za saradnju energetskih regulatora (ACER) Christian Zinglensen.

Prosečne cene el. energije u Evropi za dan unapred - Nedelja 12.-18. decembar

DOSIJE: Energetske zajednice da transformišu energetska sistem EU

BRISEL - Kako bi se uhvatili u koštac s visokim cenama energije i rastućom inflacijom, Evropska komisija i zemlje EU aktivno promovišu akcije koje pomažu građanima da smanje potrošnju i povećaju uštede energije i time smanje račune za energiju. Individualna akcija može napraviti važnu razliku za svako domaćinstvo – smanjenjem upotrebe energije ili prelaskom na dobavljače obnovljive energije, čak 83% svih domaćinstava EU moglo bi doprineti proizvodnji obnovljive energije, odgovoru na potražnju i/ili skladištenju energije 2050. godine. Ali Kolektivna dimenzija građanskog angažmana može posebno doprineti ne samo „pametnijoj“ upotrebi energije, već i povećanju proizvodnje obnovljive energije u EU.

Izvan svoje tradicionalne uloge potrošača, sve više građana postaju „proizvođači energije“, koji i troše i proizvode energiju. Potrošači mogu biti pojedinci, na primer, domaćinstva koja postavljaju solarne panele na svoje krovove kako bi koristili energiju sunca, ili kolektivi, kao što su energetske zajednice, koje okupljaju građane da preduzmu zajedničke akcije za proizvodnju lokalne, čiste energije.

Šta je „energetska zajednica“?

Energetske zajednice su pravna lica koja podstiču građane, mala preduzeća i lokalne vlasti da proizvode, upravljaju i troše vlastitu energiju.

Oni mogu pokriti različite delove energetske lanca vrednosti, uključujući proizvodnju, distribuciju, snabdevanje, potrošnju i agregaciju.

U energetske zajednicama, građani mogu pristupiti jeftinoj obnovljivoj energiji preuzimanjem vlasništva nad proizvodnim instalacijama, kao i pristup informacijama o tome kako povećati energetska efikasnost u svojim domaćinstvima, što im može pomoći da bolje kontrolišu svoje račune za energiju, a da pri tome pojedinačne investicije budu pristupačne

Odabir modela energetske zajednice

Energetske zajednice mogu se baviti proizvodnjom, distribucijom i snabdevanjem energije, potrošnjom, agregacijom, skladištenjem, uslugama energetske efikasnosti, elektromobilnošću i pružanjem drugih energetske usluga svojim članovima ili dioničarima.

Danas su najčešći poslovni modeli za energetske zajednice:

Proizvodnja i snabdevanje: Snabdevanje kupaca električnom energijom i gasom od spoljnih lokalnih proizvođača putem ugovora o kupovini električne energije, veleprodajnih tržišta ili proizvodnih kapaciteta u vlasništvu zajednice.

Kolektivna ulaganja u proizvodne instalacije: U kolektivnim ulaganjima, potrošači plaćaju fiksnu članarinu ili varijabilni ulog kako bi postali članovi energetske zajednice koja deluje kao proizvođač energije. Ugovori o kupovini električne energije često su na snazi u okviru kooperativnih investicija za pokrivanje proizvedene energije i povezanih finansijskih proizvoda, poput zelenih certifikata ili garancija porekla.

Kolektivna vlastita potrošnja: povezuju potrošače i proizvođače energije u istom području. Kako nacionalna regulativa ima veliki uticaj na njih,

sposobnost članova da prodaju svoju električnu energiju drugim članovima zajednice i da koriste mehanizme kompenzacije brojila električne energije može se promeniti od zemlje do zemlje.

Ovi modeli se mogu kombinovati i nisu iscrpni – na primer, postoje mreže u vlasništvu zajednice i sistemi daljinskog grejanja.

Prilikom pokretanja energetske zajednice, potrebno je uzeti u obzir regulatorni kontekst i finansijske podsticaje kako bi se identifikovale dozvole, licence i proizvodni kapaciteti koji će biti potrebni za uspješno učešće u energetskom sistemu. Drugi važan element je vrsta raspoložive energije unutar zajednice, jer dostupnost i primena tehnologija kao što su solarni paneli, vetroturbine i baterije, između ostalog, igraju odlučujuću ulogu u njihovom uspostavljanju i razvoju.

Pravni okvir EU

Priznajući važnu ulogu lokalnih aktera u energetske tranziciji, Evropska komisija je uključila odredbe oko koncepta energetskih zajednica u paket Čista energija za sve Evropljane, usvojen 2019. godine. Između ostalog, uključila je i prava da se potrošačima omogući da biraju i uzimaju energiju, snabdevanje, proizvodnju i skladištenje u svoje ruke, bilo pojedinačno kao potrošači, bilo kolektivno kroz energetske zajednice.

Nadovezujući se na ova prava, koncept energetske zajednice je dalje definisan u Direktivi o obnovljivoj energiji i u Direktivi o unutrašnjem

tržištu električne energije, koja je postavila regulatorni okvir za energetske zajednice građana i za zajednice obnovljive energije u EU.

Za energetske zajednice građana, mogu biti uključene sve vrste proizvodnih tehnologija i entiteta, uključujući opštinske kompanije i nevladine organizacije. Samo fizička lica, lokalne vlasti ili mala preduzeća

Za energetske zajednice građana, mogu biti uključene sve vrste proizvodnih tehnologija i entiteta, uključujući opštinske kompanije i nevladine organizacije. Samo fizička lica, lokalne vlasti ili mala preduzeća mogu biti, svako pojedinačno ili kolektivno, pod efektivnom kontrolom, bez obzira na njihovu geografsku lokaciju.

Zajednice obnovljive energije mogu raditi i u sektoru grejanja i električne energije, pod uslovom da se zasniva na obnovljivoj energiji, ali samo MSP, lokalne vlasti i fizička lica mogu učestvovati. Efikasna kontrola je ograničena na one aktere koji se nalaze u blizini projekta obnovljive energije u vlasništvu zajednice. Zajednica obnovljivih izvora energije takođe treba da bude autonomna, što osigurava uravnoteženo i demokratsko donošenje odluka između aktera u efektivnoj kontroli.

Prema zakonodavstvu EU, energetske zajednice mogu biti u obliku udruženja, zadruga, partnerstva, neprofitne organizacije ili društva sa ograničenom odgovornošću, između ostalog. Njihova struktura učešća je otvorena i dobrovoljna. Kao pravna lica, oni bi trebalo da imaju pristup svim odgovarajućim energetskim tržištima u jednakim uslovima sa ostalim tržišnim akterima. Zbog strogih kriterijuma učešća i upravljanja, ove zajednice imaju koristi od dodatnih privilegija, kao što su šeme podrške, izgradnja kapaciteta i pristup finansiranju i informacijama.

Kako se koncept energetske zajednice pojavio odozdo prema gore, zemlje EU su takođe implementirale nacionalne politike za podršku energetske zajednicama i srodnim poslovnim modelima. Na primer, Holandija primenjuje regulatorna izuzeća u zahtevima za licenciranje za nove poslovne modele, dok Nemačka primenjuje posebna pravila u šemama aukcija za podršku obnovljivim izvorima energije.

Inicijative EU

Osim postojećeg pravnog okvira EU koji definiše i podržava energetske zajednice, Evropska komisija je 2022. godine pokrenula dve inicijative koje imaju za cilj da doprinesu širenju najboljih praksi i pruže tehničku pomoć za razvoj inicijativa energetske zajednice širom EU. Ove inicijative blisko sarađuju, pri čemu su interni transferi zajednica mogući u zavisnosti od njihovih potreba.

Repozitorijum energetske zajednice pomaže lokalnim akterima – uključujući građane, lokalne vlasti i preduzeća – u uspostavljanju i unapređenju projekata čiste energije koje vode energetske zajednice u urbanim područjima širom Evrope. Ova inicijativa će pružiti različite oblike podrške za najmanje 150 energetske zajednice, uglavnom kroz prikupljanje podataka i analizu i tehničku pomoć.

Savetodavno središte ruralne energetske zajednice ima za cilj ubrzati razvoj projekata održive energetske zajednice u ruralnim područjima EU..

Prevazilaženje barijera decentralizaciji energetike u EU

Energetske zajednice u EU pružaju građanima, preduzećima i lokalnim vlastima priliku da aktivno doprinesu ublažavanju klimatskih promena i prelasku na obnovljivi, otporni energetske sistem. Međutim, oni su još vjek niša na većini nacionalnih energetske tržišta, sa - procenjuje se - trenutno 9.000 energetske zajednice širom EU.

Kako ih često finansiraju lokalne vlasti, mala preduzeća ili građani, a vode ih građani volonteri, energetske zajednice se suočavaju sa nedostatkom vremena i resursa za razvoj, implementaciju, rad i proširenje svojih energetske projekata. Ova pitanja dovode do raznih prepreka, kao što su opterećujuća i složena administrativna registracija, izdavanje dozvola, pristup mreži i procedure licenciranja. Javna i tehnička podrška i mogućnosti finansiranja su podjednako važne za uklanjanje prepreka njihovom razvoju.

Suočeni s trenutnim i budućim šokovima cena energije, energetske zajednice su dobro opremljene da osiguraju pristup pristupačnoj čistoj energiji za potrošače, bilo da se radi o vlastitoj potrošnji ili pomeranju ili smanjenju potražnje u vremenima vršnih cena energije, neravnoteže ili zagušenja.

Pod impulsom osnaženih potrošača, podela energije ili kolektivna samopotrošnja može postati ekonomski održivo rešenje za

zaobilazanje veleprodajnih tržišnih cena gasa i olakšati pristup jeftinim obnovljivim izvorima energije, ali ove šeme vlastite potrošnje moraju biti povezane kako bi se optimizovao kapacitet mreže i izbegla lokalna zagušenja.

Energetske zajednice će igrati istaknutu ulogu u širenju tehnologija obnovljivih izvora energije širom EU i stoga će doprineti ciljevima EU za proizvodnju obnovljive energije i ciljevima dekarbonizacije. Štaviše, oni imaju potencijal da osnaže potrošače i stave zajednice u srce energetske tranzicije, stvarajući ekonomsku otpornost kroz lokalne tokove prihoda, reinvestirajući koristi u zajednicu i jačajući solidarnost među njenim članovima.

Srećni praznici

2023

Agencija za energetiku Republike Srbije